

**МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ:
ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА**

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 5, 31 Май

OMONAT SAQLASH (BANK OMONATI)

Muallif: Ochildiyev Abdurasul Abdusalom o`g`li

Termiz davlat universiteti yuridik fakulteti 2-bosqich talabasi

Hammualif: Akbarov Alisher

Termiz davlat universiteti yuridik fakulteti 2-bosqich talabasi

Ilmiy rahbar: Allayorova Muattar Choriyorovna

Termiz davlat universiteti yuridik fakulteti Jinoyat huquqi va fuqarolik protsessi kafedrasida katta o`qituvchisi

Annotatsiya: Bu maqola omonat saqlashning ahamiyatini, uning qadamlarini va amaliy maslahatlarni tushuntiradi. Omonat saqlashning xavfsizlik, kelajakdagi maqsadlar va tadbirkorlik uchun qanday foydali bo`lishi haqida ma`lumot beriladi. Shuningdek, omonat saqlash qadamlari, shu jumladan, boshlang`ich omonatni yaratish, moliyaviy maqsadlarni aniqlovchi va omonat saqlash rejasi tuzish haqida tushuncha beriladi. Amaliy maslahatlar bo`limida esa, budjetni tuzish, omonat saqlash hisobini ochish va pulni avtomatlashtirish kabi maslahatlar beriladi. Bu maqola sizga omonat saqlashning ahamiyatini tushuntirishda va omonat saqlash uchun amaliy maslahatlarni berishda yordam beradi. Omonat saqlash - bu sizning moliyaviy mustaqilingizni qurishning bir qismidir. Maqolada takliflar bo`limi ham mavjud, bu bo`limda omonat saqlashni odatga aylantirish, omonat saqlashni katta maqsadlar uchun ishlatish, omonat saqlashni moliyaviy xavfsizlik uchun ishlatish va omonat saqlashni tadbirkorlik uchun ishlatish kabi takliflar beriladi.

Kalit so`zlar: Omonat saqlash, Xavfsizlik, Kelajakdagi maqsadlar, Tadbirkorlik, Boshlang`ich omonat, Moliyaviy maqsadlar, Omonat saqlash rejasi, Budjet, Omonat saqlash hisobi, Pulni avtomatlashtirish, Omonat saqlashni odatga aylantirish, Omonat saqlashni katta maqsadlar uchun ishlatish, Omonat saqlashni moliyaviy xavfsizlik uchun ishlatish, Omonat saqlashni tadbirkorlik uchun ishlatish.

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 5, 31 Май

ДЕПОЗИТ (БАНКОВСКИЙ ДЕПОЗИТ)

Аннотация: В этой статье объясняется важность экономии, ее этапы и практические советы. Узнайте, как экономия может быть полезна для безопасности, будущих целей и бизнеса. Он также обеспечивает понимание шагов, связанных с сбережениями, включая создание первоначального депозита, определение финансовых целей и создание плана сбережений. В разделе практических советов даются такие советы, как составление бюджета, открытие сберегательного счета и автоматизация денег. Эта статья поможет вам объяснить важность экономии и даст практические советы по экономии. Экономия – это часть построения вашей финансовой независимости. В статье также есть раздел предложений, в котором даются такие предложения, как сделать сбережения привычкой, использовать сбережения для больших целей, использовать сбережения для финансовой безопасности и использовать сбережения для предпринимательства.

Ключевые слова: сбережения, безопасность, цели на будущее, предпринимательство, начало сбережений, финансовые цели, план сбережений, составление бюджета, сберегательный счет, автоматизация денежных операций, сбережения в привычку, использование сбережений для больших целей, сбережение. Использование сбережений для финансовой безопасности, использование сбережений для бизнес.

DEPOSIT (BANK DEPOSIT)

Abstract: This article explains the importance of saving, its steps and practical tips. Learn how saving can be beneficial for security, future goals, and business. It also provides an understanding of the steps involved in saving, including creating an initial deposit, defining financial goals, and creating a savings plan. In the practical advice section, advice is provided such as creating a budget, opening a savings account, and automating money. This article will help you explain the importance of saving and give you practical tips for saving. Saving is part of building your financial independence. The article also has a

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 5, 31 Май

suggestions section, in which suggestions are given such as making savings a habit, using savings for big goals, using savings for financial security, and using savings for entrepreneurship.

Keywords: Savings, Security, Future Goals, Entrepreneurship, Starting Savings, Financial Goals, Savings Plan, Budgeting, Savings Account, Money Automation, Making Savings a Habit, Using Savings for Big Goals, Saving Savings use for financial security, use of Savings for business.

KIRISH

Omonat saqlash - bu har bir kishi uchun muhimdir. Bu sizning pulingizni himoya qilish, kelajakdagi maqsadlaringizni amalga oshirish va xavfsizlik hissi yaratish uchun zarurdir. Quyida omonat saqlash haqida tushuncha berish uchun bir nechta muhim nuqtalar keltirilgan.

Omonat Saqlashning Ahamiyati

1. **Xavfsizlik:** Omonat saqlash sizga moliyaviy xavfsizlik beradi. Bu sizning daromadlaringizning pasayganida yoki xarajatlaringizning oshganida sizga yordam beradi.

2. **Kelajakdagi Maqsadlar:** Omonat saqlash sizning kelajakdagi maqsadlaringizni, masalan, uy sotib olish yoki farzandlaringizni universitetga yuborish uchun zarur bo'lishi mumkin.

3. **Tadbirkorlik:** Agar siz o'zingizning biznesingizni ochishni xohlashingiz, omonat saqlash sizga boshlang'ich kapitalni yig'ishga yordam beradi.

Omonat Saqlash Qadamlari

1. **Boshlang'ich Omonatni Yaratish:** Sizning omonatingizni boshlash uchun birinchi qadam - bu boshlang'ich omonatni yaratish. Bu sizning omonatingizni boshlash uchun asos bo'ladi.

2. **Moliyaviy Maqsadlarni Aniqlash:** Sizning omonatingizning maqsadi nima ekanligini tushunish muhim. Bu sizning pulingizni qanday saqlashga qaror qilishingizga yordam beradi.

3. **Omonat Saqlash Rejasini Tuzish:** Omonat saqlash uchun bir rejani tuzish muhim. Bu sizning daromadingizdan qancha pulni saqlashga qaror qilishingizga yordam beradi.

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 5, 31 Май

Omonat saqlashning turlari .

1.Talab qilib olinguncha omonatlar: Ularda pul mablag‘lari uchun qat‘iy bir cheklangan muddat mavjud emas va omonatchi istalgan vaqtda o‘z mablag‘larini olishi mumkin. Talab qilib olinguncha omonatlar - bu shunday turi omonatlar, ularda pul mablag‘lari uchun qat‘iy bir cheklangan muddat mavjud emas va omonatchi istalgan vaqtda o‘z mablag‘larini olishi mumkin¹²⁴. Amaliyotda, talab qilib olinguncha omonatlarning foiz stavkalari boshqa omonat turlarining foiz stavkalariga qaraganda pastroq yoki bo‘lmasa foizsiz bo‘ladi. Bu turi omonatlar O‘zbekistonda ham mavjud.

2.Muddatli omonatlar: Bunday holda, omonat summasi bank va siz o‘rtangizda tuzilgan shartnomada ko‘rsatilgan muddat tugagandan so‘ng qaytariladi.

3.Jamg‘arma omonatlar: Ushbu omonat turining o‘ziga xos tomoni pul mablag‘larini ma‘lum maqsad uchun (o‘qish, mashina, kvartira sotib olish va h.k.) to‘plash va sarflashdir. Bu turdagi omonatning jamg‘arma depoziti degan nomi bor. Jamg‘arma depoziti — yirik xaridlar uchun pul mablag‘larini doimiy ravishda to‘plashga mo‘ljallangan omonat turi. Ushbu depozitning o‘ziga xos xususiyati shundaki, hisobni juda oz miqdorda to‘ldirish mumkin, bundan tashqari pul mablag‘larini qisman yechib olish mumkin. Jamg‘arma hisob raqamida pulni kreditlash va hisobdan chiqarish bo‘yicha barcha operatsiyalar aks ettiriladi. Omonat daftarlari operatsiyalarni qayd etish uchun ishlatilishi mumkin.

O‘zbekistonda omonatlarning eng ko‘p foydalanadigan turlari quyidagilardir:

1.So‘m omonatlari: So‘m omonatlari foiz stavkalari yuqori bo‘ladi.

2.Valyuta omonatlari: AQSH dollari, yevro kabi xorijiy valyutalarda ham omonatlar ochish mumkin.

Amaliy Maslahatlar

1. Budjetni Tuzish: Har oylik daromadingizdan qancha pulni saqlashga qaror qiling va buni budjetingizga kiritish.

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 5, 31 Май

2. **Omonat Saqlash Hisobini Ochish:** Omonat saqlash uchun maxsus hisobni ochish yaxshi fikr. Bu sizning omonatingizni boshqa pullardan ajratib turishga yordam beradi.

3. **Pulni Avtomatlashtirish:** Har oylik daromadingizdan bir qismni avtomatik ravishda omonat hisobiga o'tkazishni o'rganing. Bu sizning pulingizni saqlashni osonlashtiradi.

Takliflar

1. **Omonat Saqlashni Odatga Aylantirish:** Har oylik daromadingizdan bir qismni omonatga saqlashni odatga aylantiring. Bu sizning omonatingizni o'sishini ta'minlaydi.

2. **Saqlangan omonatni katta maqsadlar uchun ishlatish:** Masalan, uy sotib olish yoki farzandlaringizni universitetga yuborish uchun.

3. **Saqlangan omonat foizini moliyaviy xavfsizlik uchun ishlatish:** Bu sizning daromadingizning pasayganida yoki xarajatlaringizning oshganida sizga yordam beradi.

4. **Saqlangan omonat foizini tadbirkorlik uchun ishlatish:** Bu sizga boshlang'ich kapitalni yig'ishga yordam beradi.

O'zbekistonda omonatlar saqlash sohasini yanada rivojlantirish uchun quyidagi takliflarni berish mumkin:

Banklararo hamkorlikni kuchaytirish: Banklararo hamkorlik orqali, omonatlar sohasida yangi mahsulotlar va xizmatlar ishlab chiqish mumkin.

Texnologiyalarni joriy etish: Mobil ilovalar va onlayn platformalar orqali mijozlarga omonatlarini boshqarishda qulaylik yaratish mumkin.

Mijozlarga ma'lumot berish: Mijozlarga omonatlar haqida to'liq va aniq ma'lumot berish, ularning bank xizmatlaridan samarali foydalanishiga yordam beradi.

Bu ma'lumotlar asosida, O'zbekistonda omonatlar sohasi juda keng va turli xil imkoniyatlarga ega bo'ladi. Har bir mijoz o'ziga eng qulay bo'lgan omonat turini tanlashi mumkin bo'ladi. Banklar esa omonatlar sohasini yanada rivojlantirish uchun yangi texnologiyalarni joriy etish va mijozlarga to'liq ma'lumot berishga intilishlari kerak.

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 5, 31 Май

¹Bugungi kunda banklar omonatlar yuzasidan mijozlarga rang-barang takliflarni taqdim etmoqda. Takliflarni o'rganish va omonatlarni tanlash jarayonida dastlab quyidagi uch jihatga e'tibor qaratish zarur:

Foizlar chegarasi

Banklarda 0 foizdan 27 foizgacha bo'lgan omonat turlari mavjud. Tabiiyki, xizmat yuzasidan belgilangan shartlar ma'lum tafovutlarni yuzaga keltirgan. Ya'ni, bir bankdagi omonatlar turiga qarab turli foizda bo'lishi mumkin. Mijozlarga bevosita omonat shartnomalari bilan to'liq tanishib chiqish tavsiya etiladi.

Miqdor chegarasi

Banklar omonat ochishdagi eng kam pul miqdorini belgilashda mustaqildir. Masalan, "Tenge Bank"da omonat qo'yish 1 000 so'mdan, "Hamkorbank"da 10 000 so'mdan, "Xalq banki"da 100 000 so'mdan boshlanadi.

Odatda foiz stavkalari pastroq bo'lsa omonatning eng kam miqdori ham pastroq bo'ladi.

Aksariyat banklar boshlang'ich summasi 500 000 so'm va 1 000 000 so'm bo'lgan omonat turlarini taklif etishadi.

Muddat chegarasi

Banklarda foizlar va miqdor singari omonat muddatlari ham bir-biridan farqlanishi mumkin. Aholi omonatlarni 30 kundan 36 oygacha, ayrim banklarda esa cheklanmagan muddatgacha bankka qo'yishi mumkin.

Xususan O'zbekiston Respublikasida fuqarolarning omonat bo'yicha huquqlari va imkoniyatlari to'liq davlat hisobidan va nazorati asosida yaratib berilmoqda va bu protsess monitoring jarayonida. Yuqoridagi fikrimizni asoslashda normativ-huquqiy hujjatlarga murojaat qilsak:

O'zbekiston Respublikasi "Banklar va Bank faoliyati to'g'risidagi qonun" "Fuqarolarning banklardagi omonatlarini himoyalash kafolatlari" to'g'risidagi qonunlari va shu asosda Fuqarolik huquqlarini misol sifatida keltirsak bo'ladi.

¹ Daryo.uz

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 5, 31 Май

Hozirgi paytda eng yuqori foizli so'm omonatlarini asosan, Davr banki, TBS banki, Ziroat banki, Anor bank, MKBank va IPAК YO'LI banki kabi banklaridan topishimiz mumkin.

XULOSA

Xulosa sifatida, aytishimiz mumkinki, omonat nafaqat hozirgi zamonaviy jamiyatda ba'lkim bizning oldingi o'tmish, tarix va madaniyatimiz bilan bog'liq bo'lgan ijtimoiy munosabat hisoblanadi. Qonun jihatidan olib qaraganda, bu bir huquqdir, ammo umumiy va diniy jihatidan qaralsa, bu nafaqat moddiy ba'lkim manaviy jihatida shaxslarni bir-biriga bo'lgan ishonchini oshirish, moddiy krizisdan chiqish yoki foydali ishlab chiqarish uchun asos tayanch bo'la oladi.

Bundan tashqari, davlatimizda, fuqarolarning omonatlarini to'liq berilishini kafolatlovchi Fond ham tuzilgan, bunday qulaylik hatto qo'shni davlatlarda ham mavjud emas. Omonat sohasida yetarlicha tashkiliy-huquqiy ishlar amalga oshirilgan va oshirish re'jalashtiralaypti. Xususan, YANGILIK siaftida taklif bildirib o'tmoqchiman.

Omonat bo'yicha huquq va sharoit asosan Davlatimiz ichida yaratilgan, buni yanada takomillashtirish kerak deb o'ylayman, Chet-ellarda ham banklar filliallarini ochgan holatda, chet-eldagi fuqarolarimiz uchun ham sharoit yaratilsa yanada qulay bo'ladi deb o'ylaymiz, qo'shimcha sifatida omonat protsesini amalga oshirish bosquchlarini yanada soddalashtirish va ortiqcha ovoragarchilik va qog'ozbozlikni yanada kamaytirish kerak deb o'ylaymiz.